

PROGRESO

Numero 387

JULIO – DECEMBRO 2024

Issn 0048 5489

Progreso fondesis da Profesoro Louis Couturat, *Collège de France*, en 1908. Ol konsakresas a la propago, a la libera diskuto ed a la konstanta perfektigo di la Linguo Internaciona. Progreso editesas kom l'ofical organo dil *Uniono por la Linguo Internaciona Ido*.

KURIERO INTERNACIONA

PROGRESO / KURIERO INTERNACIONA N° 387 – julio – decembro 2024

REDAKTERO

Jean Martignon

1, rue Van Gogh, F-91600 Savigny sur Orge, Francia - France

e-adreso : martignon.jean@wanadoo.fr

PROGRESO / KURIERO INTERNACIONA publikigesas ye singla trimestro e la yarala abono esas 10 euri.

L'ofical organo dil Uniono por la Linguo Internaciona

Progreso aparas quarfoye po yaro e redaktesas tote en ldo. L'unesma numero aparis en marto 1908

Kasistino : Marion Kasper

Adreso : Mühlhalde 1/2

88682 Salem

Germania

e-postal adreso : progreso@idolinguo.com

Telefono-numero : ++49 75 32 78 30

Banko-konto : Hagnauer Volksbank

IBAN : DE 786 909 120 000 508 99004

Swift/BIC : GENO DE 61 HAG

(exter l'eurozono) : Hagnauer Volksbank, banko-kodexo 69091200, konto : 50899004

Membri ed ofici dil Direktanta Komitato (DK) dil ULI 2020-2024

Prezidanto :

Gael Richard (Francia)

Sekretario :

Hans Stuifbergen (Nederlando)

Vice-sekretario :

Robert Pontnau (Francia)

Linguala Sekretario :

vakanta

Kasistino :

Marion Kasper (Germania)

Membri : Donald Gasper (Chinia), Jean Martignon (Francia), Loïc Landais (Francia).

Honoro-membri : Heidi Neussner (Germania), Robert Carnaghan (Britania).

VORTO DAL REDAKTERO

Me furnisas indiki pri la movimento, ma me ne ja informesas kad oli esas ankore valida. Nome, duminstante ni savas nulo pri la ULI-elekto e lua rezultajo. Altra-latere, e mem plu grave, ni ne recevas vivo-signi da nia kasistino Marion Kasper, or ni bezonas lua laboro por la pekuniizo di nia movimento e, precipue, por sustenar la revueti IDO-SALUTO e PROGRESO. Se me ne recevos pekunio da Marion Kasper (o da ul altra kasisto), me sendos PROGRESO surpapere nur a ti qui pagabos sua kontributo a me, la ceteri, se li demandos co a me, povos recevar la interretala PROGRESO. Duminstante, me ne vidas altra moyeno agar. Kompreneble ti qui ja pagis sua kontributo a Marion e di qui me havas la listo duos recevar PROGRESO po quar numeri. - Onu dicas ke Ido esas la linguo dil amiki, ma co ne esas sempre justa. Esas personi che la sociala reti, qui havas bizar idej, esas tre imperema e precipue tre netolerema, li ne aceptas ke altra personi havez altra koncepti kam le lia mem se ta personi simple tacas e ne opozesas a li. Tala personi tre nocas la difuzo di nia linguo, nam kande novico renkontras li, lu ofte abandonas Ido e transiras ad altra movimento interlingual. Kompreneble, ta homachi qui furias che la retala reti nur diskutachas ed adportas nulo pozitiva a nia linguo. Nul artiklo por la revui, nula libro-redaktado e nula partopreno al videokonferi. Regretinde, ni povas nulo kontre li e ni mustas aceptar la situaciono quale ol esas. Ma, malgre co, ni ne renuncez nia laboro e ni devas perseverar. Esus tamen tre bona punto se nia komunitato povus havar oficala statuto adminime che nacionala administrerio. Ico tre faciligus nia tasko por atraktar eventuala meceno e konsideresar serioze da lu ed anke agnoskesar internacione. Mea-judike ni devus agar tasinse.

Sincere via JM ::: - :::

INFORMO PRILINGUA

Nia pasinta samideano Andreas Juste, quankam tre fervoroz L.I.-ano, anke interesesis pri Interlingua. Me imitas lu, e, multarelate, me havas opinionoj simila a le lua pri la linguo. Lu uzis nerare la sufijo - mente, quan il adjuntis - quale Interlingua - por adverbigar adjektivo. Dum longa tempo, me opinionis ke ico esis absurda fantazio, til la tempo kande me pronuncis frazo en Interlingua kun ca sufijo e me konstatis ke ico adjuntis tre bela sonoreso e muzikaleso a la linguo quale por la romanida lingui dil Sudo (Hispana, Italiana). Me do rezolvis adoptar tempope ca sufijo en mea uzado personal e quale por la adjektivi kelkafoye me supresas la dezinenco -a kande ico ne produktas problemoj pri la pronunco, e.g. klarmente apud klarmente. Anke Interlingua uzas (quale mea linguo matral) la formo : va + infinitivo por indikar quika o balda futuro. Ico ne existas til nun en la L.I. di la Delegaciono, do quale s-ro Juste, me rezolvis adoptar ol kande ico povas esar utila. Pluse, same kam s-ro Juste me opinionas ke la sufijo -isim povas kelkafoye uzesar por insistar pri la intenseso dil adjektivi, exemple : « Me vidas belisima floro », konkurencante « Me vidas belega floro ». Ma ico nur por adjektivi e ne por substantivi. Anke por trovar eventuale alternativa vorti (sinonimi) me prontos eventualmente vorti di Interlingua, ma raramente e kun prudenteso.

En pasinta numero di K.I. me propozis uzar la nomo di la lando plus la precizigo –landano por indikar habitanti di ula lando qui ne apartenas a lua originala gento e ne volas (o ne povas) asimilesar. Tale on povas havar Francialandano por yuna Mohamedano qua naskis en Francia ed havas la nacionaleso di la lando, ma ne konsideras esar Franco. Simile por Afrikano en Germania ube yuna Turko od Afrikano esas Germanialandano. Simile en Anglia ube Pakistaniano havante oficale la nacionaleso Britanian esas Anglialandano (o Britanialandano) ec. Tale « sufixo » povos evitar problemi prilingua.

Kompreneble, me propozas ico al imito dal Interlinguisti, ma nule intencas bataliar por impozar lo. Se la L.I.-ani adoptos co, lore lia uzado sancionos ica formi. Se no, olci duros esar mea personala ‘idiolekto’.

LISTO DE UTILA VORTI

la formo : etnio, ma ol esas deskonsilinda pro ke ol enduktas nenecese neregulozeso quoniam ni havas la vorti supre aludita. Do, la formo : etno esas preferinda e plu reguloza.

euro : [Ekon.] Pekunial unajo dil Uniono Europana () € : la abonpreco di Progreso kustas 10 euri.

faxar (tr.) Sendar texto od altra dokumento per sistemo elektronikal uzanta telefon-lineo : faxez a me la raporto [A to fax | F faxer | G faxen | H enviar por fax | It. Faxare | R faks]. faxilo. Aparato uzata por faxar ulo.

festivalo : internaciona o naciona renkontri ube diversa landi prizentas lia maxim bona produkturi artala (precipue muziko e cinemo).

flashar (ntr.) Emisar forta instantala lumo-radii [A. F. H. I.]

fonemo [Ling.] La maxim mikra fonologial unajo [A. F. G. H. I. R.]

fonologio [Ling.] Fakto di la linguistiko qua studias la fonemi, t.e. la foni di ula linguo qui esas kapabla transmisar distingi di la signifikiki [A. F. G. H. I. R.]

‘fotono’ : Partikulo ek maso e kargajo nula, olqua esas asociata a radiado lumoza od elektromagnetala.

‘gaela’ : La Gaeli esis Kelta popopulo qui parolis la gaela linguo en Irlando.

acetabulo’ : Surfaco artikala dil iliaka ostio. Vorto trovebla en la DEFIRS lingui.

achento : stranjera, regionala o sociala aparta pronunco e frazo-melodio di ula linguo. (vorto recente oficaligita da la Linguala Komitato dil ULI)

‘adenomo’ : adenomo esas nenociva tumorajo povante afektar glando o mukozo.

‘afordar’ : havar la moyeno agar por. Permisar a su ulo (pro ke on havas la moyeno agar tale).

‘ambiente’ : la naturala medio cirkondanta onu.

‘analfabeto’ : persono qua savas nek lektar nek skribar (DFIS).

‘apropo’ : parolante pri ca temo, aludante ico. Vorto trovebla en diversa Europana lingui, precipue la Franca e la Germana.

‘arpeno’ : arpeno esas mezurunajo en diversa landi valoranta de 34 til 51 ari.

‘autostrado’ : automobilal voyo kontenanta du chosei havanta unika direciono e konceptita por trafiko rapida e grandaquant. (vorto venanta de la Italiana e sat bone komprenata internacione).

Bharatia* : Sinonimo di India, vorto uzata dal Indiani ipsa por nomizar sua lando.

« bungalow » : Vorto de Indiana origino trovebla en omna DEFIRS-lingui ed, ecepte la Rusa, kun la sama ortografio. Ol signifika domo havanta nur un etajo e vizanta habitesar nur da un familio.

‘cervezo’ : antiqua biro.

‘detektar’ : revelar ulo tillore neperceptata. Ni havas la vorto detektivo en Ido

‘diglosio’ : Stando di homala grupo e di persono uzanta du lingui de sociala-kulturala niveli diferanta. E.g. la diglosio* dil Arabi qui praktikas la literaturala Araba idioma e la parolata dialekti.

‘diskoteko’ : nokto-klubo (E.F.)

diskriminacar : traktar ulu od homala grupo neyuste. (vorto nun oficaligita)

‘dolabro’ : Hakilo havanta kurta tenilo uzata kom armo o kom laborilo. Vorto venanta de la Latina : dolabra.(France, Angle e Germane : doloire).

‘domotiko’ : totajo dil moderna tekniki e di informatiko posibligante kontrolar la sistemi di la domo e vizas solvar la problemi e sekurigar la komforto dil konstrukturi ed hemi. (Italiana, Hispana, Franca). En la Angla la vorto esas : « home automation ».

‘«dorftrottler»’ : Germana vorto signifika : neinteligenta vilajano.

‘drono’ : mikra aervehilo senpilotista.

ekosistemo [Ekol.] Sencese interrelatanta ensemblo de ‘biocenozo’ e biotopo [A. ecosystem I F écosystème I G Ökosystem I Hl ecosistema I R ekosistemo].

eskalatoro : Mashinala eskalero ek movanta gradi, por transportar personi adsupe ed adinfre inter diferanta etaji o niveli, precipue en granda butiki, aeroportui, subtera fervoyala stacioni, edc [AF escalator I H escalera mecanica, escalera automatica I R escalator].

etno : popolo, gento (veninta de la Greka ethnos). En Ido, ni havas la vorti etnologio ed etnografio. La Linguala Komitato adoptis pulo parolanta Kelta linguo.

‘gaga’ : senila ed/od imbecila.

gentrifiko* : Od aristokratigo. Existas kande en chefurbo od importanta urbo, la lokala borgezaro kompras chipe domi ed apartamenti en povra kvartero e pose aranjas oli komfortoze e mem luxoze segun propra gusto e pokope ekpulsas de ta loko la proletarii.

«ghee»’ : klarigita butro uzita por la Indiana koquarto.

‘“globetrotter”’: aventurema voyajanto qua trairas la mondo. (Angla vorto)

‘gombo’ : (Abelmoschus esculentus) anke nomizita “okra” esas legumo e kondimento. Ol manjesas en India, nord-Afrika, Proxim-Oriento e sud-Usa.

‘ideogramo’ : en certena skribarti ol esas signo qua reprezentas litero o vorto.

'idialekto' : Maniero partikulara parolar propra a un persono.

'infrastrukturo' : Totajo del produktera forci e del produkto-relati qui konstitucas la materiala fundamento dil socio.

'interludo' : Inter du spektakli, che teatrejo o cinemo, od inter du emisi che-televizione, kurtatempe duranta komedieti ed/od amuzivi. (E.F.I.)

'«jaggery»' : «jaggery» qua anke skribesas «jaggeree» esas nerafinita sukro preparita per varmigar palmo-siropo. Ol uzesas por koquar dishi en la Indiana sub-kontinento (India, Sri Lanka, Pakistan).

judao* : Nomo atribuita al gento dil Hebrei por ne konfundar li kun la japoniana kombat-arto.

'judo' : Kombat-arto de Japoniana origino.

'kalceo' : sinonimo di shuo. (vorto de latina origino)

'kataristo' : La kataristi esis hereziani precipue trovebla en sud-Francia e qui kombatesis energioze dal katolika Eklezio dum la XIIIma yarcento per kruc-milito durinta dum preske kinadek yari.

'kindo' : homala ento de la nasko til la adoleco (til 15 yari cirkume)

'klaxono' : sonora avertilo dil vehili.

'knemido' : Luxoza pedovesto militistal quan la Greki dil Homerala tempo surhavis.

'kobrao' : venenoza serpento di tropikala regiono.

'konfinamento': por ekiro-restrikto o quaranteno.

'logotipo' : Grupo de literi o de signi uzata kom emblemo di societo od fabriko-marko komercial. (vorto internaciona sub la formo logo, ma logo ja existas en la L.I. por navala utensilo). En la Franca existas la vorto « logotype » rare uzata, ma havanta la sama senco kam « logo » . Me do selektis ol por Idigar olu ed evitar konfundo. Ica vorto existas anke sub ica formo en la Hispana.

'lontana' : altra vorto por : fora.

'lukumo' : orientala dolcajo.

'okurar' : evento qua efektigesas. E.g. : «La grand evento qua esis la nasko di Ido okuris ante la unesma mondo-milito».

'«mandala»' : Tibetana pikturo qua montras cirklo en quadrato kun tre diversa aspekti e kolori. Ol esas supozata esar suportilo por atingar la spiritala veko.

'manikeismo': La manikeismo esas absoluta lukto inter du kontrea principi. Ol esas anke maniero judikar ulo sennuance kom tote bona o tote mala.

'mansio' : sinonimo di domo (latina vorto)

'megapolo' : giganta civito. (radiko trovebla en la Angla e Franca idiomi)

'metroo' : Lor la Ido-renkontri di 2014 en Paris, la Idisti volis uzar ica vorto por la subtera treno. E nur ica vorto pro ke li judikis ke « subtera treno » esas tro longa. Konseque, me rezolvis adopter ol.

'mujiko' : basaklasa rurano en carala Rusia.

‘neolitiko’ : Lasta periodo dil prehistorio.

‘NIFO’ : Ne identigita fluganta objekto, nomata anke fluganta diski od en kelka lingui : fluganta subtasi. On supozas ke li vehigas exterterani en lia internajo.

‘onomancio’ : Kapableso predicar per la literi di persono-nomo, lua futuro.

‘optimizar’ : Ita vorto existas en la Angla, Franca e Germana patuazi. On povas vicee uzar sen steleto la vorto maximbonigar.

‘paleolitiko’ : Periodo di la antiqua stonepoko komencinte aproxim du milion yari ante nun e durinta til la debuto dil agrokultivo.

‘pan’ : Ita prefixo, venanta de la Greka linguo, uzesas en multa Europana lingui. Ol signifikas : tote, komplete.

‘pandemio’ : epidemio qua extensesas a la tota mondo.

‘patuazo’ : nacionala, naturala, o matralla linguo. Interlinguo ne povas esar patuazo. Venas de la Latina patriensis qua signifika : patralla (matralla) linguo.

‘piktogramo’ : en certena skribarti ol esas mikra desegnuro qua reprezentas litero o vorto.

‘pucho’ : stroko di stato, violentoza chanjo di guvernerio. Germana vorto adoptita en plura Europana lingui.

‘radiofono’ : mashino por recevar brodkasti. La vorto radiofono vizas evitar la posibla konfundo dil vorto radio kun sunala od altra radii.

‘resursi’ : la resursi esas la richaji pri qui lando disponas. Oli esas anke la kapablesi e la interna richaji di persono od organizuro.

‘rocketo’ : Kosmospacala mashino provizita per specala motoro. Angle : rocket, Germane : rakete, France : fusée.

‘samurayo’ : Gardisto. Nomo dil membri dil anciena militistal klaso en Japonia.

‘senso’ : Instrumento qua konvertas mezuri a fizikala quantesi. Vorto trovebla en omna DEFIRS-lingui, ecepte la Franca (Angla, Germana, Hispana, Italiana, Rusa).

‘sinkronaleso’ : Misterioza koincidi neexplikebla rationale o per ja existanta cienco o savo.

‘shako’ : Militistal kapvestajo tre segunmoda dum la XIXma yarcento.

‘shamanismo’ : Praktiko di qua la skopo esas mediaco inter la mondo di la homi e la spiriti dil naturo.

‘smartfono’ : Moderna poshtelefono anke surnomizita « telefonilo inteligenta » en plura lingui. Omna DEFIRS-lingui konocas ita vorto venanta de la Angla „smartphone“.

‘soyao’ : Planto di qua la grano esas fabo oleoza. Ol esas veninta de la varma regioni di Extrema-Oriento. Ma la plu multa Idisti preferas la formo : soyo.

‘sponsoro’ : meceno.

‘termoluminecenco’ : kaloral lumifado.

‘TM-efekto’ : Sentimento di antipatio quan on havas nekoncianta e nevole kontre lando e lua resortisanti, quankam li esas senkulpa, pro la mala agi da un de lua civitani kontre onu.

‘toponimo’ : Lok-nomo. Vorto de Greka origino trovebla en omna DEFIRS-lingui.

‘tornado’ : vortica ventego.

‘totalitera’ : rejimo di Stato en qua omna povi apartenas ad unika partiso qua toleras nula opozo.

‘trajekto’ : surirenda voyo por irar de loko ad altra loko. Ed anke la ago surirar ica voyo por efektigar onua voyajo. (vorto trovebla en la Hispana, Angla, Franca)

‘yo’ : popul-vorto signifikanta : saluto. Ol esas trovebla en la Usana Angla linguo ed en la Japoniana.

‘xenofobio’ : kontre-stranjera odio. Vorto de Greka origino trovebla en plura fonto-lingui di Ido.

SINONIMI

‘jame’ : nulatempe

kalceo : shuo

‘lontana’ : fora

mansio : domo

‘sovente’ : ofte

‘travalio’ : laboro

‘ye bon merkato’ : chipa

‘donar la bonveno ad’ : aceptar

GRAMATIKALA VORTI

‘ergo’ : do, konseque.

‘itaque’ : pro to, pro ico, camotive.

‘nihilominus’ : malgre to, malgre omno.

‘quoniam’ : pro ke.

‘utinam’ : utinam dicesas kande on deziras ke ulo esez reala o realeskez : «Utinam li venos morge

TRADUKURO DI MODERNA VORTI

arobase : arobo (informatiko)

«convivial» : Ita vorto qua existas en la Franca ed en la Angla signifikas : gastamika.

«compromis» : Ita radiko qua existas en diversa Europana lingui, miskomprenesas da la plu multa Idisti. Ol ne devas konfundesar kun la Idala vorto : kompromiso, olqua havas tote altra senco. La maxim bona posibla tradukuro esas kurta perifrazo : meza solvuro.

« drone » : senhoma vehilo komandata deextere.

hashtag : dieza vorto (informatiko)

«to optimize (E), optimiser (F), optimieren (G)» : Me ja supre enduktis la vorto optimizar* ma on povas anke tradukar sen asterisko e facile komprenesar da omna ldisti per la vorto : maximbonigar.

site (archéologique) : loko (arkeologia).

«sociétal» : Ita tote recenta vorto en la Franca linguo e qua ne troveblesas che omna dictionarii, nule relatas a la vorto societo en Ido, ma a la socio. Tamen ol havas diferanta senco de sociala, nam ne parolesas pri la sociala ordino ma pri lua strukturi. La maxim bona tradukuro en Ido, semblas a me esas : prisocia. E.g. «Ceci est un phénomène sociétal» = «lco esas prisocia fenomeno».

totalitaire : totalitera (uzata da S.Quarfood en 1938). Ma on povas anke uzar : totalitara. lca listo de vorti ne esas exhaustiva e povos kompletigesar future. Me ne volas diskutar abstrakte, ma me agas konkrete per tradukar e redaktar teksti e me koaktesas uzar o krear vorti qui ne esas oficala, ma qui esas bezonata pro la neceseso bone komprenesar.

Koncerne la nova Google-grupo « Linguo », nia Germana samideani savigas en lia revuo IDO-SALUTO ke lu ja laboras e decidis pri nova vorti. Hike esas l'adreso di ta grupo che la interreto :

<https://groups.google.com/g/linguo>

En la listo on trovas la vorti, qui aceptesis dal grupo inter la 24ma di januaro 2023 e la 6ma di marto 2023. Sube esas detali pri ca vorti :

Fonto-lingui : A = Angla, F = Franca, G = Germana, H = Hispana, I = Italiana, R = Rusa, L = Latina ed E = Esperanto

IVAIN O LA KAVALIERO KUN LEONO

[Rezumo di lo preirinta : *Che la korto di rejo Artur, kavalieri interdisputas ed ula de li komencas rakontar un de lua aventuri eventinta en stranja etoso ed akompanata da stranja e desquietiganta marveli. Quik pos ca raporto s-ro Gauvain rezolvas departar ed ipsa serchar aventuro. Il ocidas misterioza kavaliero e persequesas da iracoza turbo. Pose, il asistas l'enterigo di ca kavaliero. Tandem, il amoreskas lua vidvino. Ma elta trauras e ne volas konsolacesar. Tamen, elua servistino chanjigas pokope elua opiniono ed el sucesas venigar lua protektato. Ilu*

tante plezas a la siniorino ke mariajo rezolvesas ante la veno di rejo Artur. Lor la veno di ca suvereno granda festo eventas en la siniorio Landuc. Ma pose, Gauvain koaktesas da lua kompanuli departar e livar sua yuna spozino. Ye la fino dil unyara fristo pos lua departo grantita da lua spozino ad il, servistino venas koram la rejo e la nobeluli por denuncar lua trahizo ad elua siniorino. Ivain divenas fola e fugas en foresto. Kompatema mulieri okupas su pri il. Ilu balde risaneskas e pruvus lua militistala valoro. Pose, il departas de ta loko e salvas leono atakata da giganta serpento. Ivain retroiras a sua hemo, ma il havas ibe mala surprizo e trovas enkarcerigita servistino qua olim tre helpis lu. Il rezolvas salvar elu, ma antee il mustas pasar nokto en stranja kastelo ube il impozas a su neposibla tasko. E, yen venas subite hororinda giganto. Ivain sucesas ocidar ilu ma mustas quik departar, nam il mustas kombatar por la servistino en la skopo ke el ne perisez en la flami di rogo. La kombato esas tre harda e la leono di Ivain vundesas.

Il tre esforcas venjar lu e male traktas ili tante furioze ke amba fratuli ne plus defensesas su e kapitulacas.

Sinioro Ivain surhavis multa vunduri ma il ne tam desquietesis pri to kam pri la vunduri di sua leono. Il jus, quale il volis lo, liberigis la damzelo. La damo pardonis ad el volunte. Bruligesis sur la rogo ti qui kalumniabis Lunette, nam esas yusta ke ta qua judiciis nejuste transpasez per la morto quan lu volis aplikigar ad altra persono.

Lunette esis felica rikonciliesar kun sua siniorino.

En la kastelo li tante joyis ke omni volis servar sinioro Ivain quankam li ne rikonocis ilu (mem la siniorino pri qua il esis amoroza sen ke el savez lo). El pregis il sejourar caloke tam longatempes kam il deziris lo til ke li esez repozata ilu e lua leono.

-Siniorino, me povos restar hike nur kande mea damo pardonabos a me e ne plus esos iracoza kontre me. Lore finos mea peno.

-Certe, elu dicas, me esas trista pro co. Me ne pensas ke ta damo esas tre kortinda (polita) qua ne havas bona sentiementi a vu. Elu ne devus interdiktar sua pordo a kavaliero valoroza quale vu esas, ecepte se il desrespektis el grave.

-Siniorino, irgo esez mea chagreno, omno plezas a me kande ico plezas ad elu. Ma ne questioneez me plu multe, pro ke me absolute ne volas parolar pri ca krimino ecepte a ti qui ja konocas ol.

-Kad ulu konocas ol exter vi amba ?

-Yes, siniorino.

‘E vua nomo adminime, kara sinioro, ka vu dicos lo a me ? Pose me ne plus questionos vu.

-Ho ve ! ico ne esas posibla. Tamen, me ne darfas nesavar da vu quale me igas me nomizar : de nun vu audos parolar pri la Kavaliero kun

leono. Per ta nomo me volas nomizesar.

-Ho Deo, kara sinioro, quale explikar ke nultempe ni vidis nek audis vua nomo ?

-Siniorino, per co vu povas konstatar ke me ne esas tre famoza.

Lore la damo dicis pluse ;

-Malgre to, se co ne tedus vu, me demandus a vu restar.

-Me ne audacus ecepte se me savus ke me havas permiso da mea damo.

-Do adeo, bela sinioro ! Vua chagreno e vua doloro, se plezas ad el, elu chanjez oli a joyo !

-Siniorino, lu dicas, vun audez Deo !

Pose, inter la denti, per deslauta voco :

-Damo, vu ditenas la klefo e la seruro e la kofreto di mea joyo, ma icon vu ne savas lo !

(Duro sequos)

La internaciona Ido-renkontro 2024 en Madrid

Da D-ro Thomas Schmidt

Inter la 22ma e 24ma di agosto eventis en la Hispana chefurbo Madrid la internaciona Ido-renkontro dil yaro 2024. Me voyajis a Hispania kun mea spozino e mea filiulo evanta 15 yari. Me esis kelke deceptita pro la fakto ke la renkontro havis nur 9 partoprenanti ed on ne povas dicar ke mea samfamiliani esas vera Idisti. Esis nur ni tri kom reprezentanti di Germania e sis Hispana Idisti, do on mustas konstatar ke ol esis Germana-Hispana Ido-renkontro. Me

tre regretas la mikra nombro dil partoprenanti, pro ke la programo dil renkontro esis tre interesanta e meritis atraktar plu multa Idisti.

La loko dil konfero esis la studentino-hemo *Estuhome* proxim la centro di Madrid. Kustumale, ibe habitas studentini, ma dum la somerala monati *Estuhome* esas rezideyo anke por turisti. Ni povis habitar, konferar e manjar dejuneto ibe. *Estuhome* situesas en la 5ma etajo di edificio e havas anke konfereyo e bela teraso en la 6ma etajo. Dum la tota renkontro esis tre varma en Madrid. La temperaturi esis inter 35 e 39 gradi. La konfero en Madrid esis la triesma Ido-konfero en Hispania pos Barcelona en la yaro 1963ma e Valencia en la yaro 2016ma.

Ni havis sis diskursi en Ido da kin diferanta personi. Ja ye la 22ma di agosto, pos la oficala inauguro, nia hosto José Maria Rodriguez apertigis la renkontro per ecelanta diskurso pri la historio dil Hispana Ido-movimento. Ni saveskis multa detali e la agado dal maxim importanta Idisti quale Pedro Marcilla Ferris (1875-1952) qua esis membro dil Akademio di Ido ed autoro dil granda Ido-Hispana vortaro.

Ye la nexta matino dum nia exkurso tra Madrid per turismala autobuso reda ni haltis che templo di Debod. Ca templo esas de Egiptia, ma esis translokigita a Madrid por evitar sua destrukto pro la granda konstrukto-projekto dil Asuandigo inter 1960 e 1971. Itziar Gartzia explikis a ni la templo e mem povis desegnar kelka hieroglifi.

La prezidanto dil Germana Ido-Societo (GIS) Thomas Schmidt facis diskurso, vespere, pri la laboro dil Germana Ido-Societo e la posiblesi dil nacionala Ido-asociuri. La maxim importanta aktivaji dal Germana Idisti esas la publikigo dil jurnalo « Ido-Saluto » e partoprenar la internaciona linguo-ferio EXPOLINGUA. La maxim granda problemo dil GIS esas la financi pro ke la asociuro anke mustas pekuniizar la Ido-arkivo en Berlin en qua esas multa historiala dokumenti dil Ido-movado.

En la diskutado, ni komparis la laboro dil Germana Ido-Societo kun la laboro dil Hispana Ido-Societo. Pos to Pilar Gomez Movellan diskursis pri feminista temo : « La vorto di laboristini ».

Ye la saturdio, ni facis granda exkurso

ad *El Escorial*, qua situesas cirkum 50 kilometri de Madrid. *El Escorial* esas monakeyo, ma samtempe la kastelo dil Hispana reĝo en autuno. Ni havis guidisto, qua parolis e la Hispana e la Germana bone.

Ni dejunis en restorerio proxim *El Escorial* saporoza Ido-paella, qua havis multa frukti di maro quale sepia e kreveti. Nia Hispana samideani fondis en la restorerio oficale la Hispana Ido-Societo. Antonio Martinez elektesis kom prezidanto e José Maria Rodríguez kom sekretario dil Hispana Ido-Societo dum ke Itziar Gartzia divenis la kasero. La nove fondita asociuro intencas enregistrigar su oficale che la ministrerio por interna aferi di Hispania kom nacionala asociuro.

Fenomeno esis ke nia Hispana samideani interrenkontris unesmafoye personale. Li interkonocis til la renkonto en Madrid nur per interreto e

telefono, ma li dum la tota konfero interkomunikis nur en Ido e ne krokodilis. Me esis tre impresita per to.

Dum la vespero ni havis du plusa diskursi. José Maria Rodriguez naracis pri la retaro di Ido-helpo dum la interna milito di Hispania (1936-1939). Il raportis ke tri Idisti exekutesis per la armeo di Generalo Franco, du arestes en karcero e du Idisti iris ad exterlando en la exilo por salvar su. La samideani ne persekutesis pro ke li esis Idisti, ma pro ke li esis komunisti ed anarkiisti. Plu kam 100 Idisti en la tota mondo kolektis pekunio e sendis nutrivi a famillii di Hispana Idisti e mem helpis fugar la Idisto Valentiin Gomez de Hispania a Francia. Dum la regno dil Franco-rejimo Ido ne esis Interdiktata en Hispania e mem povis organizar su en asociuro. La chefi dil Ido-asociuro en Hispania dum ca periodo esis funcioneri dil Franco-rejimo quale Juan Luis de Nadal.

Mea spozino Antje Klatte facis diskurso pri aktuala temi en muzei, pro ke elu laboras kom guidistino en diversa Berlinana muzei. Me tradukis la diskurso de la Germana aden Ido. Aktuala problemo di muzei esas la questiono dil origino di la arto-verki, pro ke ofte li esis furtita o raptita da koloniala povi. La relato inter la muzeo kom loko e la interreto en qua la muzei anke prizentis sua arto-verki esas altra problemo aktuala. Antje Klatte anke prizentis la koncepto dil Humboldt-Forumo en Berlin. En la edificio dil anciena kastelo dil Prusiana reji nun esas diversa muzei.

La internaciona Ido-renkontro 2024 esis tre sucesoza. Ido esis la linguo di interkomuniko inter la partoprenanti. E quale nia hosto José Maria Rodriguez

dicis : « Ido esas la linguo di amikeso. Idisti esas rondo di amiki, qui komunikas inter su per Ido ». Ni anke havis la fenomeno ke personi qui partoprenis unesmafoye en fizikala Ido-renkontro povis perfekte komunikar en Ido quale nia samideano Alfonso Borrega e mem mea spozino komunikeskis en Ido.

La membri dil internaciona Ido-renkontro decidis ke la nexta internaciona Ido-renkontro eventos en Potsdam, qua esas proxima de la Germana chefurbo Berlin. La Germana Ido-Societo invitos omna Idisti al chefurbo di Brandenburgia.

Orientalista ciencisto

Abbas Ibn Firmas (810-887 p.K.) esis reputata ciencisto universal, inventisto, fizikisto, injeniore e poeto di Andaluzia, plu bone konocata pro lua pionirala probi por homala flugado. Il vivis dum la islamala Ora Epoko e facis importanta kontributi pri tre diversa feldi, ma lua maxim famoza proba esis lua frua experimento pri aviacio. Un ek la maxim remarkinda instanti di lua vivo eventis cirkum 875 p.K. kande il desegnis rudimenta glitflugilo. Utiligante silko, ligno

ed ucelplumi, il fasonis ali e lansis su ipsa de altaĵo –tre versimile de klifo proxim Cordoba. Quankam il ne sukcesis efektigar longatempe duranta flugo, lua glitflugilo posibligis a lu durar esar aeroportata dum kurta periodo ante tervenar desfacile, per vundar sua dorso. Malgre ca acidento, lua flugoprobo ofte konsideresas kom un del maxim frua enregistrita esforti flugar en la historio dil aviacado. Ulte lua flugexperimenti ibn Firmas anke ecelis en altra feldi. Il inventis aquo-horloĵo, frua versiono di binoklo por lektar, ed aparato qua povis simular astronomiala fenomeni. Lua laboro pri optikaji ed injeniereso esis alte konsiderata dum lua vivo-tempo. On memoras pri Abbas ibn Firmas kom noviganta pensero, e lua legaco posvivas kom inspiro-fonto por posa sciencisti ed inventisti.

KELKA NOVAJETI KONCIZA PRI LA IDO-MOVEMENTO (artikli ekstraktita de la revuo Ido-Saluto !)

NOVA LIBRO / Ye la 27ma di julio 2024, Günter Schlemminger prizentis sua nova libro en Berlin. Il tradukis la novelo « Ek la vivo di nul-valoranto da Joseph von Eichendorff ad Ido. La libro havis 212 pagini kontenante e Germana originalo e la Ido- tradukuro. La libro kuestas 23 €.

GERMANA IDO-SOCIETO SENDIS INFORMI PRI IDO AL GERMANA MEMBRI DIL EUROPARA PARLAMENTO / Dum la komenco di la monato junio 2024 elektesis la Europana Parlamento en la membra stati dil Europana Uniono. La elekto dil 96 Germana membri dil Europana Parlamento eventis dum la 9ma di junio 2024. La Germana Ido-Societo skribis ad omna 96 nov elektita Germana deputati dil Europana Parlamento personala letro elektronikala por gratular li e por informar li pri Ido. Nia komuna idiomo esis propozita kom solvuro di la linguo-problemo en Europana Uniono.

LERNOLIBRO DA BORIS AARONOV RIPUBLIKIGITA / Boris Aaronov (1907-1987) esis eminenta Idisto di Ukraina dum la tempo di Soviet-Uniono. Il pleis guidanta rolo en la Ido-klubo « Amikeso » en la Ukrainiana chefurbo Kiev. En la yaro 1969ma Boris Aaronov publikigis lerno-libro por Ido en la Rusa linguo. Dum agosto 2024, la Rusa Idisto Alexander Klinovski korektigis ca libro e ripublikigis ol che la interreto. On povas trovar e deskargar ca libro por lektar ol hike ;

<http://www.ido.li/wiki-images/Rusaldolernolibro.pdf>

NOVA IDO-FACEBOOK-GRUPO « IDO-LITERATURO » SUCESAS / Lua interretala adreso esas : <https://www.facebook.com/groups/456797680448379>

LA KIOSKO DIL GERMANA IDO-SOCIETO LOR LA EXPOZO EXPOLINGUA EN BERLIN / esis tre sucesoza cayare ed atraktis multa interesati. On povas expectar ke nova membri Germana adheros nia movimento.

CITAJI / La laboro eskartas de ni tri granda malaji : la enoyo, la vicio e la povreso. (Voltaire)

Qua ne savas deube il venas ne povas savar adube il iras. (Bismarck)

Kadichun che la ferio

Uladie, rakontas l'asno Kadichun mea yuneta mastri venis renkontre a me en mea prato. Li dicis a me : « Tu savas, Kadichun, dum ca posdimezo ni iros a la ferio e ni vidos savoza asno, ni venigas tu kun ni.

Lor la posdimezo, ni arivas al ferio. La ligna kavali jiras, la fusili klakas, la kukifabrikanti ofras al vendo sua kuki, sua fritaji e sua galetti ; la sukrajisti klamas por vendar sua nugati, sua bonboni e sua karameli ; luktisto pleas klariono, klauno frapas tamburego ! Ca omno esas tre bruisoza !

Fine, la savoza asno aparas. Lua mastro dicas : « Gesiori, me havas la honoro prizentar a vi Mirliflore, la princo dil asni ». Lu esas plu savoza kam ni omna . Icon vi vidos.

Mirliflore, il dicis a sua asno, irez adportar ica flori al maxim jolia damo di la ferio. »

Mirliflore prenas la buketo inter sua denti, ed adportas ol a siorino grosa e leda. El esis la spozino di sua mastro.

Lore, indignigita, me marchas vers la grosa muliero, me arachas de elu la buketo, e me iras depozar ol sur la genui di Camille, mea jolia mastrineto. Omni aplaudas. La mastro di Mirliflore ne plus savis quale agar.

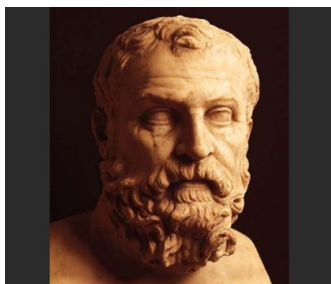
(SEGUN KOMTINO DE SÉGUR : *Memoraji di asno*)

EXTRAKTURO DE ATLANTIDA DA PLATON

Introdukto :-Aden multa lingui tradukesis ica texto qua esas tre famoza pro ke ol raportas pri la famoz insulo Atlantida qua, asertite sinkis en la maro dekamil (10'000)yari ante nun. Kad ica raporto esas nur mito o historiala veraĵo ? Pri co diskutas e disputas omnaspeca kulturozi e ciencisti depos 2'500 yari, t.e. depos la tempo kande ica texto redaktesis da Platon. Esas mencioninda, ke la fakti e la teorii expresata en ica raportajo tote bone konformesas a la Indiana kosmologio e doktrino di eterna destrukti e

rikomenci pro periodala katastrofi dum ke oli ne agnoskesas da nia moderna Ocidentala cienco. Ica texto, segun semblo, til nun ne tradukesis ad Ido.

« Esas en Egiptia, dicis Solon, en la Delto, vers la pinto di qua dividesas la fluo dil fluvio Nilo, ula departemento quan onu nomizas

SOLON

Saitikia, ed interne di ca departemento la maxim granda urbo esas Sais – lbe esis Amasis, la lokala reĵo, -

segun la habitanti di ta urbo, lo esas ula Deino qua fondis ol: en la Egiptiana elua nomo esas Neith, ma en la Greka, segun to quon li dicas, ita nomo esas Athena. Or ica homi esas tre amika a la Athinani e li asertas ke ulamaniere li esas lia parenti. Solon raportis ke, arivinte en lia lando, il grande egardesis e ke, kande il questionis uladie pri la antiqua tempi e fakti la sacerdoti maxim savoza pri ta temo, lore il deskovrabis ke nek lu ipsa nek irga altra Greko savas ulo serioza pri oli. E altrafoye, pro ke il volis instigar li parolar pri antiquaji, il komencis savigar da li to quon ni havas hike kom maxim granda ancienaji. Ilu parolis pri Foroneos, nome ilta quan onu nomizas la unesma homulo, pri Niobes, pri la diluvio di Devkalion e pri Pyrra e la mito quin onu rakontas pri lia nasko, ed anke pri la genealogii di lia decendant. Ulte lo, il esforcis, per konjektar la yari kande ica fakti eventis, kalkular lia dato.

Ma un de la sacerdoti, qua esis tre olda diceskis: « Ho, Solon, Solon, vi

Greki, vi sempre esas yuneti: Greko nulatempe esas olda! » Lore Solon replikis: « Quale on devas komprenar ico? » E la sacerdote respondis: « Vi esas yuna, vi omna, per la anmo. Nome en ol vi havas nula anciena opinio, veninta de antiqua tradiciono, neanke cienco qua blankigesis dal tempo. E yen la motivo. La homi destruktosis ed itere destruktosos per multa manieri. Per fairo e per aquo eventis la destrukti maxim grava. Ma esas anke altra de oli qui esis min forta, per mili de diferanta manieri.

Nome, to quon onu rakontas via-lande pri la fakto ke ulfoye Faeton, la filiulo di Helios, pos jungir la charo di lua patro, ma qua esis neapta guidar ol sur la patralla voyo, incendiis omno quo esis sur la Tero ed ipsa perisis frapita per la fulmino, ico dicesas sub formo di legendo. Yen la vereso: deviaco kelkafoye efektigesas en la astrala korpi qui jiras ciele, cirkum la Tero. Ed, en intertempi duranta dum tre longa periodo, omno quo esas surtere perisas lore pro la tro granda abundo dil fairo.

Itatempe, omni qui habitas sur montaro, sur altaji ed en altra sika loki, perisas, prefere kam ti qui rezidas proxim la fluvii e la maro. Ma koncerne ni, la fluvio Nilo, qua ja esas nia salvero en altra cirkonstanci, prezervas ni anke de ta kalamitato per exterfluar. Kontree, altrafoye, kande la dei purigas la Tero per la aquo e submersas ol, nur la bov-gardisti e la pastori, en la montaro, salvasas, ma la urbana

habitanti di via landi fortranesas a la maro per la fluvii. Opozite, en ica lando, nek lore nek altrakaze, la aquo decensas de la altaji a la planaji, ma lo esas sempre de-sub la tero quan ol ekiras naturale. Ico havas kom rezulto, onu dicas, ke hike mantenesis la maxim anciena tradicioni. Ma la vereso esas ke en omna loki ube ne esas ecesanta koldeso nek ardoroza varmeso por ekpulsar lu, esas sempre, min o plu grandanombra, la homala raso. Tale, sive en via landi, sive hike, sive en irga altra loko pri qua ni audis parolar, se efektigesis ulo bela, granda o remarkinda ye omna vidpunti, ica omno esas mencionita per skriburi hike, depos la antiqua epoko, en nia templi, e la memorajo pri ico salvesis.

Ma en via lando ed en landi di altra populi, singlafoye kande la kozi esas kelke organizita koncerne la skribarto e l'omna ceteraji di to quo esas necesa a la urbala vivo, yen ke itere, ye intertempi reguloza, quaze morbo, la ondi dil cielo rifalas adsur vi e lasas posvivar de inter vi nur la iliterati e la nulsavanti. Tale, itere, vi ridivenas yuna, sen irgo savar pri to quo eventis hike, via-lande ed en la anciena tempi. Nome, ica genealogii quin vu jus citis, ho Solon, od adminime to quon vu aludis pri oli koncerne la eventi di vua lando, esas apene diferanta de la porinfanta rakonti. Ed, unesme, vi memoras nur un terala diluvio, kontre ke esis multa ek li antee. Pose, koncernante la maxim bona e la maxim bela raso inter la homi, vu ne savas ke en vua patrio olu naskis, nek ke de ita homi, vu e vua tota nuna civitanaro decendas, nam kelko de lia genitela semino

permanis. Icon vi ne savas, pro ke, dum grandanombra generacioni, la posvivanti mortis sen esir kapabla expresar ica fakti per la skribarto. Yes, Solon, esis tempo, ante la maxim granda destrukto per la aquo, kande la civito qua nunadie esas olta dil Athinani, esis, de omna, la maxim valoroza en la milito e tote aparte la maxim civilizita omnarelate. En ol, onu dicas, realigesis la maxim bela prodaji : esis politikala konstituci qui esis le maxim bona de omna pri qui ni ulatempo audis parolar sub la cielala vulto. » - Pos audir ico, Solon dicis ke il tre astonesis pro admiro, e, plena de kuriozes, il pregis la sacerdoti reportar exakte e senfriste la tota historio di lua samcivitani di olim.

E respondis la sacerdote : « Me ne intencas tacar, ma egarde a vu, Solon, a vua civitanaro e mem plu multe a la Deino, qua protektis, edukis, instruktis vua civitanaro, lon me dicos a vu. De nia du urbi, la maxim anciena esas la vua per tempo-disto de mil yari, nam ol genitesis da Gaia ed Héphaistos. Ica habiteyaro, ube ni nun parolas, esas plu recenta. Or, depos la tempo kande ica lando civilizeskis, pasis, segun nia sakra skriburi, tempo de okamil yari. Do, me koncize deskriptos a vu lia legi, e, inter lia prodaji, me naracos a vu la maxim bela quan li realigis. Ni, tamen, diskutos plu detaloze pri co per konsultar la texti ipsa, kande ni havos plu multa tempo disponebla. Ma, unesme, komparez via legi ad olti di ca civito. Grandanombra exempli de legi qui existis lore en via lando esas trovebla hike nia-tempe.

Unesmarange, la klaso sacerdotala separita ed apartigita de l'omna ceteri, pose la mestierala klaso, quoniam* singla speco de mestieristi praktikas sua mestiero aparte, sen mixar su ad irga altra speco, la pastoralo klaso, olta dil chasisti ed olta dil plugisti. E koncerne la klaso dil kombatanti, vu ja anke probable konstatis ke anke ol esas hike distingebla de l'omna ceteri e ke la lego preskriptis a lua membri okupar su pri nulo ecepte pri la militala kozi.

Same, koncerne la formo di lia armaro, shildi e lanci, di qui kom le unesma, inter la populi vicinesanta Azia, ni recevis furniso. Nome lo esas la Deino qua, quale en ica lando, docis olia fabrikado a vi, t.e. a vi kom le unesma pri co. E, koncerne la spirito, vu konstatas probable til quala grado la legaro sorgis pri ca temo hike quik de la komenco, same kam pri la edukado, e pro ke elu savigis omno da ni, til la predico-kapableso e la medicino qua concernas la sanesala stando, on povas ya dicar ke el docis a ni ita deala scienci til lia homala aplikado, e mem ke el furnisis a ni l'omna cetera scienci qui sequas olti.

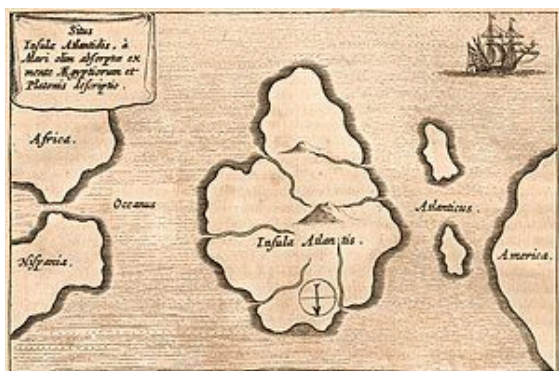
Yes ya, lo esas ita konvencioni ed ica ipsa organizuro quin la Deino privileje donabis a vi kom le unesma. Elu selektabis la loko ube vis naskis, nam elu egardabis la harmonioza mixado dil sezoni, qua igis ol apta sustenar la maxim sana homi. E, pro ke ica Deino prizis samatempe la milito e la scienco, deziranta ke ica loko esez la viveyo dil homi maxim simila ad el, elu selektis ol e populizis ol unesme. Vi habitis lu, do, sub legi similesanta le

nia e mem plu bona kam oli. E vi superiris omna homi per omnaspeca qualesi, quale konvenas a decendanti e dicipuli dil dei. Multanombra e granda esis via prodaji ed olti di via civito : ni havas skribita teksti pri oli ed oli ankore nun admiresas. Ma un de li superiras la ceteri per lua grandeso ed heroeso.

Nome, nia skripturi raportas quale via civito olim nihiligis insolenta imperio qua samatempe esis invadanta tota Europa e tota Azia ed atakis oli venante de teritorio jacanta en fora regiono dil Atlantika maro.

Fakte, icatempe, on povis trairar ita maro. En ol esis insulo avan la paseyo quan vi nomizas segun to quon vi dicas pri lu, la koloni di Herakles. Ca insulo esis plu vasta kam Libia ed Azia kune. E la voyajanti di ta tempo povis irar de ica insulo a la cetera insuli e, departante de ita insuli, li povis atingar la tota kontinento, per la opozita litoro dil dicita maro qua vere meritis sua nomo. Nome, unlatere, interne di ca maro-stretajo pri qua ni parolas, semblante existas nur portueto kun kolo streta e, ye la altra latero, extere, existas ica vera maro e la tero qua cirkondas ol e quan onu povas nomizar, en la justa senco dil vorto, kontinento.. Or en ica insulo Atlantida, reji kreabis imperio granda e marveloza. Ica imperio esis mastro di la tota insulo ed anke di mult altra insuli e di porcioni dil kontinento. Ulte lo, ye nia latero, lu dominacis Libia til Egiptia ed Europa til Tyrrhenia. Or ica potenta lando, pos koncentrir sua unesma

trupi, entraprezis, samatempe, sklavigar via teritorio e la nia e ti omna qui esas ye ca latero dil maro-stretajo. Ma lore, ho Solon, la potenteso di via civito admirigis lua energio ed heroeso a la okuli di omna vivanta homi en ita tempo.

ATLANTIDA

Nome lua civitani superiris omna cetera homi per lia anmala forteso e per la militala apteso. Unesme kom

guidanti dil Greki, pose sola pro neceseso pro ke li abandonesis dal ceteri, travivinta extrema danjeri, li vinkis la invaderi ed evitigis la sklaveso a ti qui nulatempe esabis sklavi, pluse, sen rankoro, li liberigis omna altra populi e ni ipsa qui habitas en la koloni di Herakles. Ma, en la sequanta tempo, eventis tertremi hororigiva e kataklismi. Dum tempo de nur un jorno e di nokto terorigiva, via tota armeani sinkesis subite sub la tero e, same, la insulo Atlantida dronesis en la maro e desaparís. Yen la motivo pro quo, ankore nun, ita Oceano di ibe esas desfacile atingebla e ne-explorebla, pro la obstaklo dil slamoza e tre basa fundo quan la insulo, dum dronesar, sedimentizis. »

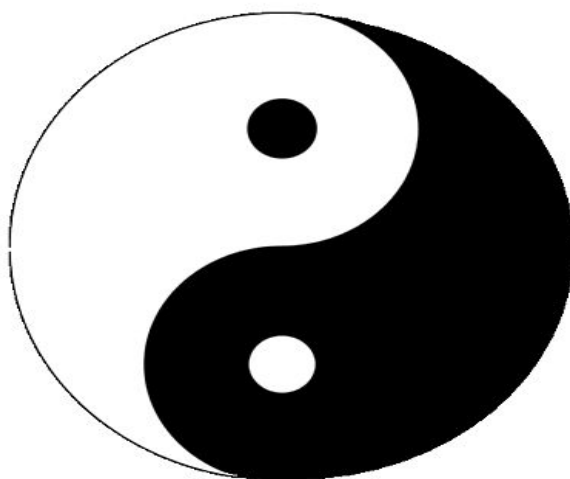
Hike finas la texto propre dicita qua koncernas la eventi pri Atlantida e lua Imperio. La cetera parto dil raportajo esas diskuto min o plu mitala ed utopiala pri la historio e la vivo en la socio di Atlantida.

TAO-TE-KING

Sequo triadekekinesma

LXXIV

Se la homi ne plus timas la morto,
quale on povos timidigar li per onua minaco ?
Ma se inspiras a la homi
la permananta timo di la morto,
e se un ek li kondutas stranjamaniere,
ka me devas kaptar lu ed ocidar lu ?

Qua audacus lo ?

Sempre existas por ocidar morto-povo,
Substitucesar, por ocidar, a ca morto-povo,
lo esas quale se on volus manuagar la hakilo
vice karpentisto.

Ta qua volas manuagar la hakilo
vice karpentisto
sucesas nur rare agar lo
sen vundar a su la manuo.

(Duro sequos)

Sioro Vento e Siorino Pluvo

Rezumo di lo preirinta : Povra muelisto di qua la spozino esas malada e qua dronesas en mizero advokas sioro Vento. Ilta venas ed askoltas bonvolante la rurano. Pose sequas siorino Pluvo qua esas same bonvolanta. Ma balde la sinioro dil

vilajo prenas omna sparaji de la muelisto. La muelisto obtenas magiala barelo de sioro Vento. Ma la sinioro dil vilajo audas parolar pri ol e fine prenas ol. Kom puniso pro lua febleso la muelisto esas frapegata da malfacanta spirito. Ma, pose, il sucesas vendar la kontenuyo dil mala spirito a sinioro barono e ganas multa pekunio. Regretinde, pos nelonga tempo, feudala milito eruptas. Cafoye la muelisto iras adche siorino Pluvo ed obtenas mikra teatrejo. Regretinde, la filiulo dil muelisto ofras ca mikra teatrejo al filiino dil sinioro.

—Men onu ne plus bezonas, dicis Pierrot, ed on oblivias me ; ma me regretas nulo pro ke me plezurigis damzelo Marguerite.

IX

Ne kulpis Marguerite pri la fakto ke Pierrot ne plus venis al kastelo. Elu volabus ke on venigez lu por lektar la komedio. La barono respondabis ke lo esis plu bona lektigar la teatraĵo dal olda edukistino dil infanti, e ke on povis karear Pierrot. Pro ke la olda edukistino surhavis dika binoklo qua pinchis ad elu la nazo, elua voco esis nazosonanta e lenta, e l'omna charmo dil spektaklo esis nihiligita. La yuneti regretis Pierrot, e Marguerite esis tre deskontenta demandir ad ilu la libro di qua la tranchuro esas orizita.

Uladie, la filiino di vicina sinioro venis a la kastelo, e, por distraktar elu, on vidigis da el reprezentajo dil marveloza teatro. El jus expreis sua admiro e sua plezuro, kande Marguerite klameskis :

-Mea kara amikino, pro ke mea teatrejo plezas a vu, me esas felica povar donar ol a vu. Forportez ol aden vua hemo. La yunineto aceptis ica bela donaco, kisis afecionoze sua amikino, e forportis la kupra buxo, la vergeto e la libro di qua la tranchuro esas orizita. La barono, qua esis lore chasanta, furiozeskis kande il saveskis to quon Marguerite jus agabis ; il volis flogigar el, ma la baronino opozesis a co per dicar :

-Se nia Marguerite esas jeneroza, lo esas bona e rara defekto pri qua me ne deziras ke ol korektigesez.

Tamen la yuneti enoyis pro ke li ne plus havis sua teatrejo. Lia kustumala ludi ne plus amuzis li e li ocitis de la matino til la vespero.

-Adminime li dicis, se Pierrot esus hike, il rakontus a ni la historio di kavaliero Jasmin e di princino Hegrozo. On venigis Pierrot.

-Mea amiki, lu dicis al yuneti, ne afliktesez. Vi agis bone per donar la marvezloza spektakleyo ; oportas nulatempe regretar esir jeneroza. Me laboras che karpentista mastro, e me konstruktos ipse altra teatrejo ligna. Ol ne esos tam bela kam l'altra, e la mikra aktori ne manovros tam bone ; ma me esforcos memorar la komedio pri kavaliero Jasmin ; e me povos ankore recitar ol a vi, per remplasigar to quon me obliviabus per vorti inventita da me.

Pierrot iris querar sua utensili di karpentisto. Ilu segis planki e konstruktis teatrejo, kun kulisi e pasamano. Il piktis la dekoruri ek papero. Granda poto de konfitajo, sur olqua il desegnis petri, reprezentis la turmo di fortreso. Dum ke lu labaris, siniorino baronino facis mikra pupei per linjo, e taliis satino e muslino por vestizar l'aktori. Kavaliero Jasmin obtenis jolia mantelo blanka, e princino Hegrozo havis robo ek rozea silko. Omna cetera personi balde parfinesis. On atachis a li fera filo che la somito dil kapo. La reda futero di chambro-robo utiligesis por taliar la kurteno dil teatrejo. On acendis la bujii, Pierrot asemblis sua aktori : pose il frapis trifoye, e la teatraĵo komencis.

Kavaliero Jasmin e princino Hegrozo

Komedio en tri akti por marioneti, da Siorino Pluvo

Akto unesma

La teatrejo reprezentas la gardeno dil palaco di Arthus en London.

Ceno I.

Hegrozo, Paquerette

Paquerette

Damzelo, kara princino, ne montrez a me vua dorso tale, me suplikas vu. Regardez me kelke ; me esas vua Paquerette, vua amikino. Konfidencez a me vua chagreni. Ka vu ne volas responder ? Depos un semano vu restas en ca gardeno e vu ne mem volis apertar la boko por manjar. Ico povas nocar vu, e, fakte, me remarkas paleso sur vua vizajo. Vu esas vere tre trista por tacar dum tante longa tempo.

(Duro sequos)

NIA POEZIALA ANGULO

[Segun konsilo da T. Sweetlove qua trovesis en la numero 4/2006 di KURIERO INTERNACIONA, yen lineopa proz-tradukuro di poemo dal Franca poetino Marie-France LEFEBVRE]

VINTRO

En la dormeskanta bosko, frostas glaciale.

La uceli taceskis, flugante vers altra cielo.

La branchi eniris lia gaini kristala.

La suno reflektesas ibe brilante per mil lumeti.

La lanugoza nivo-flokoni vorticas en l'aero

Dum pulverizar la voyi per senmakula nivuro.

La lageto e la rivero diveninta sketeyi
Aceptas la yuneti qui glitas kadence ;
Lia vizaji redeskas pro la vento qua piketas
E l'eko di lia ridi sonadas gaye
Marveloza motivi ek pruino dentoza
Dekoras dil foresto-gardisto la fenestri,
An la bordo dil petro-plakizita tekto, la glacipeci en girlandi
Transformas lua kabano a lojeyo charmoza.

HOMEROS

L' ILIADO

Rezumo di lo preirinta:.. Pos ke lua fratulo Ménélaos vundesis, rejo Agamemnôn incitas zeloze la Akhaiani a milito balde komenconta. Lor la kombati Zevs intervenas favore al Troiani. La rezultajo esas necerta. La rejo dil Dei esas tre deskontenta pro eventuala revolto da Hèrè ed Athènè ed intencas reaktar severe. Il donas avantajo al Troiani. Pose la Akhaiani debatas pri la rezultanta situaciono e li fine rezolvas irar adche la heroulo Akhillevs. Ca granda militisto donas kordiale la bonveno a li en sua hemo e li negocias tre oportuna kondicioni por ilu en la skopo instigar il itere partoprenar la kombati favore al Akhaiani. Ma la heroulo esas tre nedezirema askoltar la propozi facita ad il. Ito produktas granda aflikteso che lua samgentani. Olda militisto pregas Akhillevs rikonciliesar kun lua kompanuli. Ma ilta refuzas. La Akhaiani esas senesperigita e fine deliberas kun la sajulo Nestor, ilqua rezolvas kunvokar omna chefi. Pluri rezolvas agar tre kurajoze e risikoze.

E la brava Diomèdès pregis elu anke :

-Askoltez me, ho nedomtita filiino di Zevs ! Protektez me nun, quale tu protektis la deala Tydeus, mea patro, en Thèbè, ube il sendesis dal Akhaiani. Ilu lasis la Akhaiani kurasizita an la bordo dil fluo Asôpos ; ed il portis pacoza paroli al Kadmeanî ; ma, retrovenante, il efektigis memorinda agi, kun tua helpo, ho Deino, tu qua protektis il ! Nun voluntez esar favoroza anke a me, e me sakrifikos a tu unyara bovyunino, havante larja fronto, nedomtita, nam el nulatempe esabos submisita al yugo. E me sakrifikos lu a tu, per varsar oro sur lua korni.

Li parolis tale dum pregar, e Pallas Athènè askoltis li. E, pos pregar la filiino dil granda Zevs, li avancis quale du leoni, tra la nokto obskura e la masakro e la kadavri e la armi e la nigra sango.

Ma anke Hektôr ne permisabis la grandanma Troiani dormar, ed il kunvokabis le maxim famoza ek la chefi e princi ed il deliberis prudente kun ili : Qua inter vi meritos granda rekompenco, dum promisar a me realigar omno quon me deziras ? Ita rekompenco esos suficanta. Me donos a lu charo e du kavali havante bela kolo, le maxim bona inter omni qui esas proxim la rapida navi dil Akhaiani. Il obtenus granda glorio ta qua audacus proximeskar a la rapida navi, e konocar ka la Argiani sempre vigilas avan la navi, o kad, domtita da nia manui, li preparesas fugar e mem ne plus volas vigilar dum la nokto pro ke li esas exhaustata per la fatigo.

Il parolis tale ed omni tasis. Ed esis, inter la Troiani, Dôlon, filiulo di Eumèdos, deala heraldo, richa per oro e bronzo. Dôlon ne esis bela, ma il havis ajila pedi ; e lu esis unika

filiulo kun kin fratini. Il staceskis e dicis ad Hektôr ed al Troiani.

-Hektôr, mea kordio e mea spirito kurajoza instigas me irar vers la rapida navi, por deskovrar quo esas ibe ; ma levez tua ceptro e jurez ke tu donos a me la kavali e la charo ornita per bronzajo qui portas la nereprochebla Pèléiôn. Me ne esos por tu nehabila spionanto ed infra a tua expekto. Me iros ad omna loki en la kampeyo, e me parvenos til la navo di Agamemnôn, ube, versimile, le unesma inter la reji deliberas kad oportas fugar o kombatar.

Ilu parolis tale, e la Priamido sizis sua ceptro e facis ta juro :

-Utinam* la spozulo di Hèrè, Zevs grande bruisoza, savez lo : nul altra militisto Troiana esos ulatempe tranata da ca kavali, nam li famizos nur tu ipsa, segun mea promiso.

Tale ilu parolis, jurante vana promiso, ed il ecitis Dolôn. Ed ilta jetis quik adsur sua shultri kurvigis arko, kovris su per la felo di blanka volfo, pozis kasko ek vizelofelo sur sua kapo, e prenis akuta lanco. Ed il avancis vers la navi, exter la kampeyo ; ma il ne darfis retrovenar de la navi por prizentar sua raporto ad Hektôr. Kande il preterirabis la turbo di la viri e di la kavali, il kuris rapide. E la deala Odissevs vidis lu arivar e dicis a Diomèdès :

-Ho Diomèdès, ica homulo venas de la enemika kampeyo. Me ne savas kad il volas spionar la navi, o spoliar ula kadavro inter la mortinti. Ni permisez a lu kelke preterpasar avan ni en la planajo, e ni persequos ilu, e ni kaptos lu quik. Se il kuras plu rapide kam ni, pulsez ilu vers la navi, fore de lua kampeyo, dum minacar il per tua lanco, por ke il ne refujez aden l'urbo.

Tale parolinte, li celesis exter la voyo inter la kadavri, e la Troiano superiris li rapide pro ke il esis

neprudenta. Ed il apene eskartabis su de la longeso di sulko quan trasas du mulini, ke la du militisti sequis ilu. Ed il audis ili, ed il hastis desquiete. Il pensis en sua mento ke lua kompanuli adkurus por retrovokar il per impero da Hektôr ; ma tote proxime ye atingopovo di flecho, il rikonocis enemika militisti, lore il fugeskis e l'amba Argiani pulsas lu same hastoze.

Quale du bona chas-hundi, havante akuta denti, persequas deproxime, en bosko, cervyuno o leporo qui preiras li bramante, tale la Tydéidi ed Odissevs, la citadel-destruktero, persequis ardoroze la Troiano per irigar ilu desproxime de sua kampeyo.

(Duro sequos)

Amuziba lektado pri Tîl' Strigospegul'

TILL STRIGOSPEGULO

La triadek-e-quaresma rakonto

Dicas quale Strigospegul' migras a Roma e vidas la papo, qua opinionas ke lu esas hereziano.

Kun ruzoza friponeso Strigospegul' esis konsakrita. Kande il do probabis omna friponaji, lore il pensis pri l'anciena proverbo : 'Irez a Roma, kom piulo, pose retrovenez kom NEQUAM (raskalo). » Ilu do adiris Roma. Ibe il anke plantacis sua friponeso e lojeskis en gasteyo che vidvino. Lore el vidis, ke Strigospegul'esis bela viro, e

questionis ilu di ube il esas. Strigospegul' parolis ke il esas di la lando Saxonia e ke il esas klerikala studento e ke il venis a Roma pro ke il volas interparolar kun la papo. Lore la vidvino dicitis : « Amiko, la papon vu ya povos vidar, ma parolar kun lu, icon me ne savas. Me edukesis e naskis hike ed ek la maxim nobla genti, e ja me

nulatempe havis la posibleso interparoleskar kun il, quale do vu facos ico tante balde? Me certe donus cent dukati por ico skope ke me povez parolar kun il.» Strigospegul' parolis; «Kara mastrino, se me trovus moyeno por ke me venigos vu avan la papo, por ke vu povez parolar kun il, ka vu donus a me la cent dukati?» La muliero respondis quik e promisis a lu la cent dukati ye elua honoro, se il realigus ito. Ma el pensis ke ne esas posibla por lu efektigar ico nam il certe savis ke co postulas multa esforci e peni. Strigospegul' dicis ico: «Kara mastrino kande nun eventos tale, lore me demandos la cent dukati.» El dicis yes, ma el pensis: «Tu ne ja esas koram la papo.» Strigospegul' vartis kelke nam ye singla quaresma semano, unfoye, la papo devis kantar meso en kapelo olqua

ibe nomesis Ierusalem ye santa Iohannes Latrono. Kande nun la papo facis la meso, lore Strigospegul' insinuis su en la kapelo talmaniere ke il povez segun posibleso proximeskar al papo. E kande lu esis facanta deslauta meso, lore Strigospegul' turnis la dorso al sakramento. Ma icon vidis la kardinali. E kande la papo dicis la benediko super la kaliko, lore Strigospegul' itere turnis su. Kande

tandem la meso finesis, lore ili parolis al papo, ke tala persono, bela viro, asiistis la meso e turnis sua dorso al altaro dum la deslauta meso. La papo parolis: «Lo esas necesa, ke on inquestez pri co, nam ico koncernas la santa eklezio. E se onu ne punisos la deskredo, ico esos desyustajo kontre Deo. E se la homulo tale agis, lore on devas timar ke lu esas deskredanto e nulamaniere bona Kristano.» E per co, il imperis, ke on venigez la fripono avan il. La senditi venis a Strigospegul' e dicis ke lu venez avan la papo. Lore Strigospegul' iris nemediate kun li avan la papo. Tainstante la papo parolis questionante quala viro lu esas. Strigospegul' respondis ke il esas bona Kristoviro. La papo questionis: quala kredon tu havas? Strigospegul' dicis ke lu havas la kredon quan havas sua mastrino ed il nomizis elu per elua nomo, qua lore esis bone konocata. Konseque la papo questionis la muliero, qua kredon elu havas? La muliero dicis ke el kredas la Kristana kredon ed omno quon la santa Kristana eklezio imperas ed interdiktas ad elu e ke el ne havas altra kredon. Strigospegul' asistis e grimaceskis kun multa malico e dicis: Maxim afabla patro, tu qua esas la servisto di omna servisti, la sama kredon kredas anke me, me esas bona Kristoviro.» La papo questionis: «Pro quo do tu turnas la dorso al altaro dum la deslauta meso? Strigospegul' respondis: «Maxim santega patro, me esas desnobla pekerego ed igas me kulpoza per ta peko ke me ne esas digna de co til kande me konfesabos mea peko.» Lore la papo kontentigis su per co, livis Strigospegul' ed iris a sua palaco. E Strigospegul' iris aden sua gasteyo e postulis la cent dukati. Icon el devis donar a lu. E Strigospegul'

duris esar Strigospegul' quale
sempre, ed il ne multe pluboneskis
per la pilgrimado a Roma.

(Duro sequos)

Jus aparís Blu inspiro

Sundio 2025-01-19: Samideano Gonçalo Neves publikigís sua kinsma Ido-poemaro:

Blu inspiro. 9 originala poemi ek katenizita haikuatri kontenanta entote 525 versi pri Ido ed Ido-skriptado. Espinho: Editerio Sudo, 2026. 54 pagini (pdf-edituro).

Publikigesis "Skopo nula"

Merkurdie 2024-12-25: Samideano Gonçalo Neves maxim volunte deziras informar vi omna, ke jus aparís nova Ido-verko:

Gonçalo Neves: Skopo-nula. 30 haikuatra poemi originala. Espinho: Editerio Sudo, 2024. 32 p. (pdf-edituro).

IDOKALENDARIO POR LA YARO 2025 KREESIS E PUBLIKIGESIS

Saturdio 2024-12-07: Nia Germana samideanino Gerhild Drogi anke por la yaro 2025 kreis Idokalendario en formato A4.

Informaji provizita per la retsituo www.ido.li

La Germana dialekto di Lotringia esas la duesma linguo maxim parolata en Brazilia !

Pro ke ca artiklo aparís en interretala jurnalulo Franclingua ol esas provokema ed en la realeso parolesas pri Germana dialekti di regiono qua koncernas plu vasta areo en qua la Lotringiana dialekto di Francia inkluzesas.

Importacita da Europana enmigranti dum la XIXma yarcento, ita dialekto esas la duesma linguo maxim parolata en Brazilia. Expliki.

En la stradi havante kelka domi kun ligna paneli, la fasadi dil komerceyi aspektas kelkete Lotringiana : butiko Schneider, horlojisto Kroetz, « pizzeria » Mallmann... Ni ne esas en la departemento Moselle ma en la sudo di Brazilia, en Santa Maria do Herval, o prefere Teewald, olua nomo en la platta idioma. La platta idioma anke nomizita hunsrik-a, esas regionala linguo venanta de la Germana, aparte parolata en Lotringia...ed en Brazilia ! Por intelektar quale ol arivis a ca lando tropikal, oportas retroirar til la yaro 1824.

LA ADVOKO DAL IMPERIESTRINO DI BRAZILIA, LEOPOLDINE DE HABSBURG-LOTRINGIA

LA IMPERIESTRINO QUA INVITIS GERMANA GASTI VENAR A BRAZILIA

Du yari pos sua proklamo pri nedependo, Brazilia intencas popular e kultivigar la forestala arei di sua regiono sudal. Che la altra latero dil oceano atlantika, rurani di Lotringia, Luxemburgia e Germania (provinca landi Saarlando, Rheinland-Pfalz ed Hesia) volas riskar su en la Amerikana kontinento por fugar la povreso. Li kurajigesas selektar Brazilia da Marie-Leopoldine de Habsburg-Lotringia, qua depos 1822 esas imperiestrino di ca lando. Rekruteri trairas Saarlando e Pfalz o la departmento Moselle, dum promisar a lia habitanti la posedajo di fertila sulo...

REGIONO HABITATA DA LE GUARANI E DA LE KAINGANG

Aproxime 300'000 personi embarkas por Brazilia. Pos trairado de du o tri monati, sequata per quaranteno en Rio de Janeiro, fine per plura voyajo-semanni en batelo por atingar la regiono Sao Leopoldo, la familii « arivas en la virga foresto », segun Solange Hamester, historiistino e koordinantino dil projeto Hunsrik-a, olqua laboras por la salvo-gardo di ta germanala linguo en Sud-Amerika. Itaepoke , la dicita regiono habitesas depos plura mili de yari da aborijena populi, precipue le Guarani e le Kaingang. « La enmigranti pensis ke la sulo okupota da li esis ja libera o balde libera, Solange Hamester Johann explikas. Esis multa problemi pri afronto kun la aborijeni qui sentis ke li esis invadita.

LA KOLONIISTI IMPORTACAS SUA GASTRONOMIO

La unesma populizo-kolonii instalesis danke la ligno ekstraktita del foresto. Pro ke li esis izolita di cetera Brazilia, ica komunitati majoritatale Luterana (membri di protestanta religio) reproduktas vivo-maniero Europana. Li konstruktas domi kun ligna paneli, plantacas e kultivas viti ed importacas sua gastronomio. Menuo esas : terpomi-galeto, *krees* (ulaspeca « gnocchi »-i) e *Khuuche* (kuki provizita interne per kremo e kovrita per sukrajo).

Singla kolonio organizesas cirkum trinomio kompozita per skolo, kirko e tombeyo. La kursi e la religiala oficii esas en standarda Germana, la platta idiomu duras esar la linguo di la hemo e di la konversadi. Departante de la yari 1920ma, por insertar ca vilaji al cetera lando, la guvernerio Braziliana rezolvas sendar adibe Portugaliane-parolanta instruktisti. « Nulu komprenis li : nek lia skolani, nek la familii, komentas Solange Hamester Johann. Til la duesma mondomilito, esis ankore tota komunitati qui ne parolis la Portugaliana. .

INTERDIKTO PAROLAR SUA PROPRA LINGUO, LA HUNSRIK-A !

Tamen, kurtatempe ante la debuto dil mondala konflikto, en 1937, la autokrato Getulio Vargas impulsabis « kampanio di nacionaligo » valorigante la Portugaliana per detrimentar la linguo dil enmigrinti. Lia praktikado mem interdiktosis en 1939. Pro la milito-partopreno da Brazilia kontre Germania ed Italia en 1942, la sentimento di Germanodio augmentas e la represos intenseskas : la personi ne parolante la Portugaliana arestesas, e parto del memoraji dil enmigranti (jurnali, revui, libri, dokumenti...) lore destruktesas. « Lor la fino dil milito, pro pavoro di reprezalo, multa genitori cesis docar la Hunsrik-a a sua gefilii » asertas Solange Hamester-Johann. La Portugaliana linguo impozesas tale ye la nacionala nivelo kom la linguo dil edukado.

INTER 1,2 E 3 MILION PAROLANTI

LA LINGUO E LA FOLKLORO PERMANAS OKTOBERFEST EN BLUMENAU

Malgre la yari di represo, la Hunsrik-a havas nunepoke inter 1,2 e 3 milion parolanti...pro co ol esas la duesma linguo parolata di Brazilia ! Dum la yari 2000ma, linguisti propozis unesma ortografio di la Hunsrik-a, qua tillore esis nur parolata linguo. Per ca moyeno, la projeto Hunsrik-a probas hodie difuzar olua docado en la Braziliana skoli.

(Segun artiklo interretal)

Pri la Eupatridi en anciena Grekia

La Eupatridi esis la nobela klaso en anciena Athina , aristokratata grupo di qua la nomo vortope signifika « de bona patri » o « bone naskinta ». Ita klaso posedis importanta povo ed influo en la frua epoko dil Athinana socio, aparte ante la reformi di Solon dum la 6ma yarcento a.K. La Eupatridi obtenabis lia statuto per la ancestri, dum asertar sovente (ofte) ke li esis decendanti di ancestri heroala o deala, to quo helpis plufortigar lia situeso en la Athinana socio. Li ditenis klefa pozicioni en la guverneriala e religiala institucuri, ube li kontrolis decidi en la Areopago (la supera korto di Athina) e direktis la statala praktiki religial.

Lia politikala kontrolo komencis febleskar kande Solon, intencante restriktar la influo di ta eminenta familio, entraprezis serio de reformi cirkum 594 a.K. Ita chanji redistributis la povo plu equitate per apertar la posibleso di roli politikaj surbaze de richeso ed apteso prefere kam nur nobela nasko. Ico pozis la fundamento por la evoluciono di Athina a plu demokratata sistemo e diminutis la ekskluziva aŭtoritato dil Eupatridi, eventuale dukante al dekada di lia influo dum la klasika epoko. Malgre to, lia legacojo permanis en la strukturo e kulturo dil aristokratara Athinana.

SUR LA FERVOYO (anciena texto Idala)

Rurano voyajis unesmafoye per la fervoyo. La treno tardesis e vartante ol, la rurano profitis l'okazono por drinkar plura glasedi de vino en la bufeto di la staciono. Kande la treno fine arivis , il eniris ol tre gaye. En la vagono il traktis sua kunvoyajanti tre familiare, ma to ne plezis ad omni. A sioro qua sidis kontre lu, la rurano dicitis « Adube tu voyajas ? » Ilta tre surprizesis pro tala aroganteso e punisis la questionero per desprizanta regardo. Ma la rurano, kredante, ke la sioro esus kelke surda, repetis la questiono e klamis tre laute : « Adube tu voyajas ? » Furioza, la sioro sukusis la kapo e klamis mem plu forte : « A la diablo ! » Lore la rurano joyoze ridachis e replikis : « Me anke, ma me havas bilieto por la retroveno. »

(Segun ALBERT NOETZLI, Zürich)

L'ADOLECANTINO DE GRANDMARSHO

Da Selma Lagerlöf (tradukita da J. Lundborg)

Rezumo di lo preirinta : Yunino entreprezas proceso kontre viro qua seduktis elu ed abandonis el kom matro di ilua filio. La dicita viro esas nepovra e povus helpar elu pekuniale por edukar la infanto. Ma

prefere kam konfesar sua kulpo il esas pronta facar falsa juro. Pro timo ke lua anmo falez aden inferno la yunino retraktas la proceso. Yuna viro propozas ad el akompanar el ad elua hemo.

« Dum la lasta yaro me esis heme, antee me servis »

-« Che qua do ? » Gudmund questionis tre hastoze. Semblis ad il, ke el tardesis pri la respondo.

-« Che Per Mortensson en West-korto », el fine dicis ed abasis la voco, quale se el volus, ke il ne audez lo. Ma il certe audis.

-« Do esas tu, qua... » il dicis, ma nule duris la frazo. Il turnis su de el e dicis ne un vorto plusa ad el.

Il batis la kavalo iterate e blasfemis laute pro la mala voyo e semblis malhumora. Helga sidis kalma, ma pos kelka minuti el tushis ilua brakio.

-« Quon tu deziras ? » il questionis sen turnar la kapo.

-« Yes, haltez, por ke me povus decensar ! »

-« Ha, pro quo ? » il questionis kun mokoza tono. « Ka tu ne veturiras bone ? »

-« Yes danko, ma me preferas marchar ». Gudmund kombatis kelke kontre su ipsa. Esis despitiva, ke il precize cadie ofris vehigo ad ento, tala quala Helga. Or semblis ne anke jentila decensigar el pos lasir el acensar.

-« Haltez ! » el dicis un plusa foyo tre emfaze, e Gudmund tiris a su la reini.

-« Pro ke el volas decensar, me ne devas koaktar el vehar kontre elua volo », il exkuzis su. El esis infre sur la voyo, ja ante ke la kavalo haltis.

-« Me kredis, ke tu savas, qua me esas, pro ke tu ofris a me vehar », el dicis, « altrakaze me ne acensabus la veturo ».

Gudmund dicis kurt adio e duris la voyajo. Esis ad el kauzo supozar, ke il konocis el. Il vidabis el multa foyi kom puero, ma el chanjesabis kelke dum sua adultesko.

Kelka minuti pos ke Gudmund separis su de Helga, il deviacis de la voyo ed veturagis aden streta strado duktanta a granda domeno. Il haltis avan la verando, la pordo apertesis, ed un de la filiini aparis sur la solio. Gudmund levis la chapelo salutante, e quik febla redesko koloris elua vangi. « Ka la skabino esas heme » ? il questionis.

-« No, patro iris al tribunala kunsido », el respondis.

-« Ho, ja ! Me iris ad hike por ofrar ad il vehar, me iras adibe, anke me ».

-« Patro sempre esas hastema », la filiino plendis. « Nula domajo eventis », Gudmund dicis.

-« Patro certe prizabus vehar per tante bela kavalo ed en tante eleganta chareto », la yunino afable dicis. Audante la laudo Gudmund kelke ridetis.

-« Me do vehos sola », il dicis adiante.

-« Ka vu ne voluntas enirar » ?

-« Multa danki, Hildur, ma me iras ya al kunsido. Oportas ne tardesar ».

Gudmund iris nun direkte al tribunala domo. Il esis tre kontenta e neplus pensis a Helga. Esis ya fortune, ke esis Hildur, qua ekiris e videskis la chareto kun la felta kovrilo e la kavalo kun la harneso. Certe el remarkis omno.

Esis l'unesma foyo kande Gudmund asistis tribunala kunsido. Il opinionis, ke ibe esis multo audesar ed experiencesar, ed il restis ibe dum la tota jorno. Il sidis ibe, kande la afero di Helga traktesis, e vidis quale el sizis la biblo ed afrontis ed l'ushero ed la judiciisto. Kande omno esis finita, e la judiciisto sukusis la manuo di Helga,

Gudmund staceskis rapide ed ekiris. Hastoze il jungis la kavalo al charesto e veturagis al eskalero. Semblis ad il, ke Helga kondukis brave, e nun il volis honorizar el. Ma el esis tante pavorigita, ke el ne komprenis la intenco, ma fakte eskartis su de la honorizo intencata por el.

En la sama jorno tarde en la vespero Gudmund iris a Grandmarsho. Esis mikra dometo sur la inklinajo di forestoza montaro, qua cirkondis la komono. La voyo adibe esis pasebla por kavalo nur dum la vintro, e kande nivo kovris la sulo. Pro to Gudmund mustis irar pede. Esis desfacila por il pasar l'amaso de bloki e stoni, e lu esis ruptonta la gambi ; il mustis vadar tra rivereti, qui krucumis la voyeto en plura loki. Se ne esabus forta lunlumo, il certe misirabus, ed il pensis pri la fatiganta marcheo, quan Helga mustabis facar en la sama jorno.

(Duro sequos)

SHIVA E PARVATI

Parvati komencisservar Shiva

Parvati, ka tu kolektis floripor la ritualihodie ?

Yen oli, measin ioro !

Venez Parvati, ni manjigez la cervino !

Instanto ! Me finasnetigar la prego-sidilodilmas .

El sorgozeselektis la « kisa » laherbopor la rituali.

Ni irezadfore la maximbonahe rbokreskasibe

O Parvati, ni esas fatigata

El ventizisil lente tilke la kalorodiljornodivenis pluforta.

TRANC
EL

Parvati !Tu
ankore ne
finis !
venez

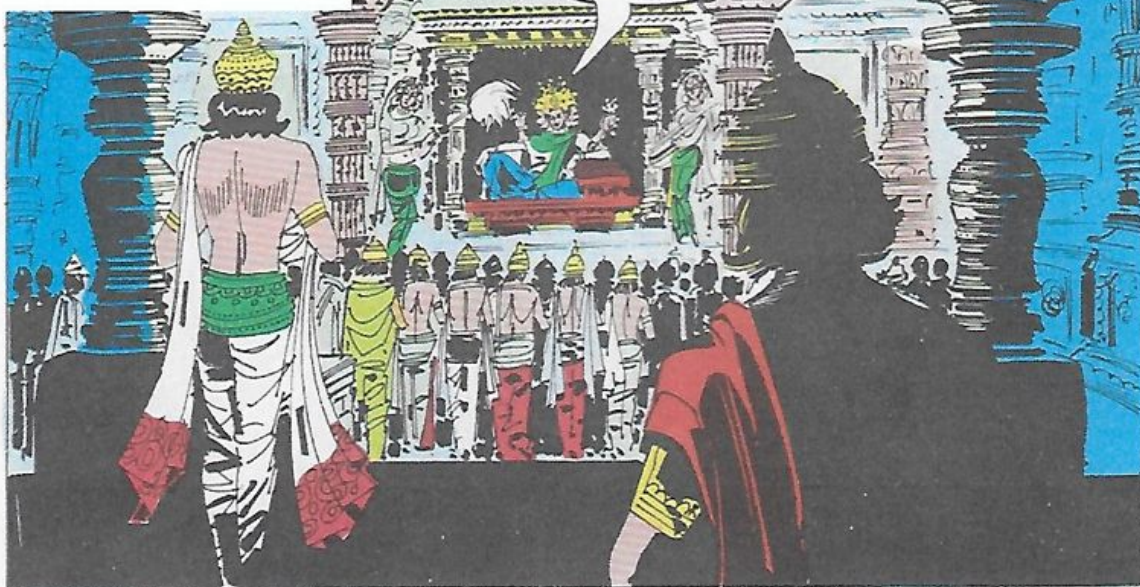
Mea amikinivokas
me, ma me
preferus servir la
Mastro !

Kande me fatigesas
me nur regardas la
mikraluno qua ornas
luafrontoe me sentas
me rivivar. Qua
stranjapovo !

Parvati do komencisamar Shiva ekstota
sua kordio.

Dume en la cielo la
dei havis problemi.
Duktita da Indra li
irisrenkontrar Brahma

Bonvenon mea
filii. Ma pro quo vi
esastantetrasta e
senjoyo?

Novaji recenta pri la Ido-movemento

INFORMI TROVITA CHE LA PAGINO INTERRETAL www.ido.li

Internaciona Ido-renkontro 2025 de 17ma di julio til 20ma di julio 2025 en Potsdam (Germania)

L'Internaciona Ido-renkontro 2025 aranĝota dil Germana Ido-Societo eventos inter jovdio, la 17ma di julio e sundio, la 20ma di julio 2025 en la Germana urbo Potsdam.

Virtuala Idovideorenkontro che Jitsi

Singla-saturdie, inter kloki 15:30 e 17:30 UTC=GMT (kloki 16:30 e 18:30 MET), eventas Virtual Ido-Konfero Internaciona che Jitsi.

Vi omna esez bonvenanta! Parolez Ido! Askoltez Ido!

Por partoprenar la konfero, voluntez kliktar [hike](#).

Video da Brian Drake kun informi pri quale acesar ed uzar Jitsi trovesas [hike](#).

Por spektar kelka filmeti, qui enregistresas dum ta video-konferi, kliktez [hike](#).

Publikigesis "Skopo nula"

Merkurdio 2024-12-25: Samideano Gonçalo Neves maxim volunte deziras informar vi omna, ke jus aparis nova Ido-verko:

Gonçalo Neves: *Skopo nula*. 30 haikuatra poemi originala. Espinho:

Editerio Sudo, 2024. 32 p. (pdf-edituro).

[Hike](#) vi povos foliumar e lektar ol sen deskargar ol.

[Hike](#) vi povos deskargar ol direte.

Interesanta Telegram-grupo por Idisti

https://t.me/+_Y1PECBy9-1jYjVk

(NB : Ol titulizesas IDOLINGUO ed ol esas la maxim aktiva e vivoza Ido-grupo che telegram)

LANDALA REPRESENTANTI DIL ULI

Anglia : David Weston, dgweston@amserve.com

Luxemburgia : SteveWalesch, spw_@mac.com

Brazilia : Geraldo Boz Junior, gbozjr@yahoo.com.br

Estonia : Anvarzhon Zhurajev, barcodex@gmail.com

Francia : Loïc Landais, loic.landais@wanadoo.fr

Germania : vakanta

Hispania : Antonio Martinez Rubio, hispanahirundo@yahoo.com.es

Mexikia : José Cossio Ramirez, jlcossio@yahoo.com.mx

Nederlando : Hans Stuijbergen, ido.info@hetnet.nl

Polonia : Vlado Yakovenko, polido@interia.pl

Rusia : Konstantin Yegupov, yk4ever@gmail.com

Suedia : Kjell H. Randehed, hedrande@hotmail.com

USA : Jerry Muelver, jmuelver@idomondo.org

Oficala situi dil ULI : www.ido.li

<https://www.facebook.com/pages/Uniono-por-la-Linguo-Internaciona-Ido/137039776318962>

ULI-kontakto : sekretario@uli-ido.ovh

ULI membreso : 5 euri po yaro (inkluzas PDF-versiono di Progreso)

(nericha landi : 3 euri, inkluzas elektronika versiono di Progreso)

Progreso-abono : 15 euri (papera versiono)

ULI sempre povas promocar reprezentanti en plusa landi. Reprezentanti -esez membri dil ULI. Sustenez Ido, sustenez la ULI ! Divenez membro dil ULI !

LANDALA PAGINI, FORUMI OD E-POSTAL ADRESI

Brazilia : <https://sites.google.com/site/Idobrazilia/>

Britania : www.idolinguo.org.uk

Francia : <http://www.ido-france.ovh/>

Germania : <https://www.facebook.com/groups/130100070372986/>

Hispania : <https://www.facebook.com/IDO-Societo-Hispana-170228083384921/?fref=ts>

Korea : <http://vagnkarlsson.blogspot.kr/2014/04/ido-l-koreana-kurso-pri-idala-gramatiko.html>

Italia : <http://www.europa.idolinguo.com/Italia/>

Rumania : <https://www.facebook.com/pages/Ido-Linguo/160592427297509>

Suedia: <https://www.facebook.com.com/groups/1407433812605370/>

<http://www.ido-sverige.se/>

KLASIKAJO

Ica libro prizentas l'antologio dil revui "Letro Internaciona" e "Kuriero Internaciona". La lasta revuo remplasis l'unesima. Amba revui esis redaktita tote en l'auxiliara linguo Ido da Jean Martignon, Francia.

Interesiva loko por nova verki literatural en Ido esas la pagino :
<http://www.ido.li/>

BLOGI

Listo segun alfabetal ordino :

Alciono

<http://alciono.blogspot.com/>

Antonio Martinez

<http://haikuido.blogspot.com/>

Bebson Hochfeld

[http:// www.ipernity.com/home/bebson](http://www.ipernity.com/home/bebson)

Jean Martignon

<http://royalist-ido.blogspot.com/>

Jose Cossio

<http://www.ipernity.com/home/idosonora>

Lenadi Moucina

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list?user=orgrx1gw80gmh>

Parolez Ido

<http://linguoido.ning.com/profiles/blog/list>

Thomas Schmidt

<http://www.ipernity.com/home/93650>

Tiberio Madonna

<http://lingletr.blogspot.com/>

Forsan ica listo ne esas exhaustiva e se altra Idisti redaktas blogo, li voluntez informar me pri co, por ke me publikigez la retala adreso di lia blogo.

REVUI e LIBRI

Altra revueti kam PROGRESO esas la la revueto dil Germana Ido-Societo nome IDO-SALUTO, ed anke la buletino ADAVANE! di la HISPAN IDO-SOCIETO, sendita gratuite da nia samideano José Maria Rodriguez

Ultre lo, on povas lektar interretala edituri di PROGRESO che :

<http://www.kuriero.internaciona.ido.li>.

La ULI havas anke reto-pagino kun virtuala biblioteko. Ol povas trovesar ye la suba adreso :

<<http://www.literaturo.ido.li/>>

VIDEO-KONFERO : Por vidar ed askoltar Idisti singlasemane :

<https://meet.jit.si/KonferoporIdistaro>

KONTENAJO

Vorto dal redaktero.....	04
Listo de utila vorti.....	05
Ivain o la kavaliero kun leono.....	11
La internaciona Ido-renkontro 2024 en Madrid.....	13
Orientala ciencisto.....	16
Kelka novajeti konciza pri la Ido-movimento.....	17
Kadichun che la ferio.....	18
Extrakturo de Atlantida da Platon.....	18
Tao-Te-King.....	23
Sioro Vento e Siorino Pluvo.....	24
Nia poeziala angulo.....	26
L'Iliado da Homeros.....	27
Till Strigospegulo.....	29
La Germana dialekto di Lotringia en Brazilia.....	31
Pri la Eupatridi en anciena Grekia.....	35
Sur la fervoyo (anciena texto Idal).....	35
L'adolecantino de Grandmarsho.....	36
Shiva e Parvati (tradukita da Robert Pontnau.....	38
Informi diversa.....	40

